

een zekere voorkeur voor bepaalde soorten bomen te hebben, vooral in verband met de eetbaarheid van blad, bloesem of vrucht. Volwassen leguanen zijn immers herbivoor in tegenstelling met jonge dieren, die hoofdzakelijk insecten eten en op de grond leven, een omstandigheid waarmede men bij het houden van erg jonge dieren terdege rekening moet houden. In de landen waar de Groene leguaan leeft staan gedurende de maanden Augustus en September de bomen van het geslacht *Spondias*, waarvan de pruimachtige vruchten dan rijp zijn, in de belangstelling. Ook vruchten van *Ximenia americana*, de bladeren van *Ipomoea* en de jonge scheuten van *Ceiba petandra* vormen een deel van het menu. In andere delen van het jaar leveren vooral *Erythrina glauca*, *Luehea seemannii*, *Espave excelsum* en *Cecropias* wat eetbaars op. Wellicht kunnen deze gegevens belangrijk zijn voor de terrariumhouders onder ons, die een of meer van deze planten toevallig bezitten of er goede hybriden van rijk zijn. Degene, die het meer in het eenvoudige zoekt, zal echter moeten uitzien naar geschikte surrogaten en substituten. Rijpe bananen zijn dat op de eerste plaats, met het voordeel, dat deze vruchten ook in de winter te koop zijn. Zachte peren, schijfjes meloen en rijpe pruimen kunnen ook zeer goed als voedsel dienen. Ons exemplaar heeft ook sla gegeten, maar het ging wat minder vlot naar binnen dan de vruchtenkost. Het fruit moet in ieder geval zoet en sappig zijn.

Over de **voortplanting** in de vrije natuur staan ons ook enige gegevens ter beschikking.

In of omstreeks October heeft de paring plaats en in Februari-Maart zijn de eieren rijp om te worden afgezet. De paring heeft niet in de bomen maar op de grond plaats. Zoals dit bij vrijwel alle andere boom-bewonende hagedissen, *Calotes*, *Amphibolurus*, *Draco*, *Anolis*, *Basiliscus* en hoe ze verder al niet heten, worden ook hier de eieren op de grond in een kuiltje gedeponneerd en met wat zand en bladeren bedekt.

Het aantal kan zeer aanzienlijk zijn en varieert van 20 tot 70 stuks! De schaal van

de eieren is wit van kleur terwijl de doorsnede ongeveer 3 centimeter bedraagt. In de maanden Juni—Juli komen de ongeveer 30 cm lange jongen uit, die dan een zware kop, grote ogen, dikke buik, lange sprietige ledematen en staart bezitten.

In het tweede levensjaar groeien de dieren verder uit en worden volwassen. De lengte van een volwassen leguaan bedraagt gemiddeld 140 centimeter. Dieren, die in het voorafgaande jaar zijn geboren, hebben tegen Juni—Juli een grootte van ongeveer 1 meter bereikt. Bijzonder forse exemplaren, die meestal aanmerkelijk ouder zijn, kunnen wel een lengte van ongeveer 160 centimeter bereiken.

Levenswijze

De leguaan, in het bijzonder de jongere dieren, is zeer snel. Als een eekhoorn klimt hij in de bomen en op dezelfde wijze als deze wordt de boom langs de van zijn vervolger afgewende zijde beklommen. Met flinke sprongen wordt van de ene op de andere tak gesprongen. Vlucht hij in een alleenstaande boom en men klimt hem na, dan springt de leguaan van een hoogte van 10 tot 15 meter op de grond, zonder daarbij enig letsel op te doen. Met een korte maar snelle run verdwijnt hij in het bos of — nog liever — in het water, om met forse slagen van de staart snel weg te zwemmen, waarbij de poten dan slap langs het lichaam liggen. Soms blijft het dier even op de bodem liggen of duikt ergens dicht bij de begroeiende oever op en verdwijnt.

Gevangen dieren verzetten zich niet vaak. Mits men voorzichtig is bijten ze niet en slaan ook niet met de staart. Gewonde exemplaren daarentegen zijn veel moeilijker te hanteren. Zij krabben en bijten en delen felle slagen met hun harde staarten uit.

Fijnproevers beweren, dat het vlees van de leguaan in de maanden September en October het beste is. Voor hen moet de leguaan verscheidene jaren oud zijn omdat het vlees dan mooi zacht is. Gelukkig zijn de leguanen vrij talrijk, zodat ze niet gemakkelijk kunnen worden uitgeroeid, hetgeen overigens met de *Cyclura's* van de Cayman- en Bahama-eilanden wel het geval is.

Een voorspoedige genezing bij de Algerijnse zandloper

***Psammodromus algirus algirus* (Linné)**

door Mevr. M. J. Klijnstra-Sempronius, Leiden

Deze zomer kwam ik in het bezit van een paartje *Psammodromus algirus algirus* (Linné). Het zijn bijzonder aardige, vlugge dieren, deze Algerijnse zandlopers van ongeveer 25 cm lengte, met hun eigenaardige, slangachtige schubben, hun bruine kleur met twee crèmekleurige banden

langs iedere zijde en hun blauwe vlekken achter de voorpoten.

Ze werden in een droog, woestijnachtig terrarium ondergebracht en voelden zich tussen de rotsblokken, met een kunstmatige zon (ongematteerde Philips-gloeilamp 40 Watt) dadelijk thuis. Hun lieve-

lingsvoedsel is sprinkhanen, maar ze zijn ook dol op spinnen en nachtvlinders, terwijl meelwormen met graagte gegeten. Op 8 September nam ik de eerste copulatie worden.

waar. Het mannetje beet het vrouwtje vrij hard in het bovenste deel van de staart, toen in de kop. Het vrouwtje was van deze liefdesbetuigingen eerst niet erg gediend en beet terug. Maar al gauw, na enig jagen, liet ze toe, dat manlief haar bij de kop pakte, deze naar zich toetrok, zodat het vrouwtje een halve cirkel vormde (het mannetje is namelijk een stuk kleiner), met zijn rechterachterpoot haar linkerachterpoot vastgreep, behendig zijn staart onder de hare schoof, zodat de cloaca's

genoeg van, dat ze een hap naar het penseel deed en niet eerder losliet voor ze in haar vertrouwde omgeving was.

Na de kuur trad echter in haar toestand geen verbetering op, al schuurde ze niet meer met de kop. De eitjes waren nu heel duidelijk zichtbaar, maar ze at nog steeds niet en zocht des nachts haar schuilplaats niet meer op. Ook was ze niet gevoelig voor de liefkozingen van haar echtgenoot.

Ik veronderstelde, dat haar spijsvertering niet in orde was en probeerde dit met een warm bad te verhelpen. Het arme dier was zo ziek, dat ze in de 2 cm warm water (35° C) haast verdronk. De ademhaling stokte verschillende malen en ik

Psammodromus algirus

tekening Mevr. Alberts-Reyest naar Bessiger

tegenover elkaar kwamen te liggen, waardoor de copulatie kon plaatsvinden. Deze duurde 11 minuten. Hierna bleef het mannetje trouw aan de zijde van zijn echtgenote, besnuffelde haar en gaf haar liefkozende knauwtjes. De volgende dag had weer een copulatie plaats, die geheel verliep als de eerste. Het voorspel duurde korter dan de vorige dag, ongeveer 10 minuten, terwijl de copulatie 3 minuten duurde. Tijdens deze periode waren de beige zijstrepen van de dieren bruinachtig-oranje gekleurd.

Al gauw kon men aan het wijfje zien, dat er eitjes op komst waren. Ongeveer veertien dagen na de laatste copulatie merkte ik echter, dat het moederdier niet in orde was. Ze schuurde met haar kop langs stenen en planten, was lusteloos en at niet meer. Onder de loupe bleek, dat dit gedrag waarschijnlijk te wijten was aan bloedluis. Ze werd daarom enige achtereenvolgende keren bestreken met een penseeltje met slaolie. Dit hielp meteen. Bij de nakuur, die we haar voor alle zekerheid wilden geven, kreeg ze er zo schoon

vreesde het ergste. Nu had ik eens gelezen dat sommige hagedissen verzot zijn op sardineolie. Misschien, dacht ik, is dit ook wel goed voor de veronderstelde darmeuvelen. Gauw werd een sardineblikje geopend, de olie warm gemaakt en met een pipet bereikten enkele druppels de maag. De uitwerking hiervan was enorm. Na een uur ging ze weer wat wandelen en enige uren later begon ze met veel energie hopen te graven en weer dicht te maken. Een gat onder een hoop stenen beviel haar schijnbaar goed. Ze is erin gekropen, heeft de ingang dichtgemaakt met zand en kwam de volgende morgen, 25 September, monter en... slanker te voorschijn. Aangezien de eitjes tussen of onder een aantal stukken zandsteen moesten liggen en bij het rommelen hierin het niet denkbeeldig was, dat de eitjes beschadigd zouden worden, heb ik er niet naar gezocht en ik wacht nu maar rustig af, of er van het broed iets terecht komt. Hopelijk doet de natuur zijn werk, een beetje geholpen door kunstmatige warmte, vocht en een herfstzonnetje.